

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
Ž u p a n

P R I J E D L O G
DEKLARACIJE O OSIGURAVANJU I UNAPRJEĐIVANJU KVALITETE
ŽIVOTA OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI
U PRIMORSKO-GORANSKOJ ŽUPANIJI

Ž u p a n

Zlatko Komadina, dipl. ing., v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO–GORANSKA ŽUPANIJA
Županijska skupština
Predsjednik

članovima Županijske skupštine

Na temelju članka 97. Poslovnika Županijske skupštine Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 26/09, 16/13, 25/13-pročišćeni tekst i 4/21), u prilogu upućujem **Prijedlog deklaracije o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete života osoba starije životne dobi u Primorsko-goranskoj županiji.**

Predsjednik

Marko Boras Mandić, v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
Ž u p a n

Županijska skupština
Primorsko-goranske županije
n/r predsjednika Marka Borasa Mandića

Na temelju članka 96. Poslovnika Županijske skupštine Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 26/09, 16/13, 25/13-pročišćeni tekst i 4/21) upućujem **Prijedlog deklaracije o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete života osoba starije životne dobi u Primorsko-goranskoj županiji.**

Za svoju predstavnicu, koja će sudjelovati u radu Županijske skupštine Primorsko-goranske županije i njenih radnih tijela, određujem **DRAGICU MARAČ**, pročelnicu Upravnog odjela za socijalnu politiku i mlade.

Ž u p a n

Zlatko Komadina, dipl.ing., v.r.

I. PRAVNI OSNOV

Članak 28. stavak 1. točka 22. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13, 25/13 – pročišćeni tekst, 5/18, 8/18 – pročišćeni tekst, 2/20 i 4/21) određuje da Skupština donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga Županije.

Članak 84. Poslovnika Županijske skupštine Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 26/09, 16/13, 25/13-pročišćeni tekst i 4/21) određuje da Županijska skupština Primorsko-goranske županije donosi između ostalog odluke, rješenja i druge opće i pojedinačne akte.

II. OBRAZLOŽENJE

Primorsko-goranska županija (dalje u tekstu: Županija) je Odlukom o ustrojstvu i djelokrugu rada upravnih tijela, dana 11. srpnja 2013. godine ustrojila Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade (dalje u tekstu: Upravni odjel) čime je postala jedinstvena u odnosu na ostale županije na području Republike Hrvatske. Takvim potezom Županija je jasno istaknula stratešku usmjerenost na unapređenje sustava socijalne skrbi te je osigurala značajna sredstva za realizaciju kapitalnih projekata s naglaskom na povećanje smještajnih kapaciteta na ruralnom području.

Jedna od ključnih aktivnosti Upravnog odjela je koordinacija rada četiri doma za starije osobe čiji je osnivač Županija (DZSO „Kantrida“ Rijeka, DZSO „Mali Kartec“ Krk, DZSO „Volosko“ Opatija i DZSO „Marko A. Stuparić“ Veli Lošinj). Posebnost domova za starije osobe čiji je osnivač Županija, u odnosu na slične ustanove s područja RH, je uspostava E-Qalin sustava kvalitete. On predstavlja sveobuhvatan, inovativan i dinamičan sustav upravljanja kvalitetom u području socijalne skrbi koji je implementiran u velikom broju europskih zemalja. E-Qalin sustav stvara poticajne uvjete za kontinuirano usavršavanje radnika, omogućuje uključivanje ključnih dionika (radnika, stanara i rodbine) u proces donošenja odluka te osigurava efikasnu platformu za razmjenu znanja i iskustva sa partnerima iz inozemstva. Uzimajući u obzir načela suvremenog koncepta rada koji je definiran E-Qalin sustavom kvalitete, u Domu za starije osobe „Kantrida“ Rijeka u razdoblju od 2013. do 2024. godine formirano je šest kućanskih zajednica, čime je značajno unaprjeđena kvalitete života stanara. Model kućanskih zajednica temelji se na arhitektonskim rješenjima i redizajniranju internih procesa kako bi se formirale manje, funkcionalne jedinice za smještaj stanara, a putem kojih se život u domu nastoji približiti obiteljskom okruženju.

Bitno je istaknuti da je u prethodnom razdoblju više od 100 radnika domova za starije osobe sudjelovalo na edukacijama organiziranim od strane E-Qalin stručnjaka te su stekli certifikate za voditelje kvalitete i moderatore.

Županija je putem Upravnog odjela već niz godina aktivno uključena u realizaciju projekata sufinanciranih EU sredstvima koji su u potpunosti ili jednim značajnim dijelom usmjereni na osobe starije životne dobi (Interreg projekti prekogranične suradnje SLO-HR pod nazivom „Starost bez granica –STAR“ i „Centar za inovacije u socijalnoj skrbi – CENTINOSS“ te projekt „Izrada Socijalnog plana Primorsko-goranske županije“ koji je sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda plus).

Osim navedenog, Županija sufinancira projekte usmjerene na izvaninstitucijske oblike skrbi poput pružanja socijalne usluge pomoći u kući na ruralnom području i alarmni sustav „Halo pomoć“ u domu za starije osobe „Kantrida“ Rijeka. Posebna pažnja se poklanja i koordiniranju rada šest klubova za starije osobe koji se nalaze na području Grada Rijeke (klubovi Pećine, Belveder-Kozala, Zamet, Vežica, Bulevard i Potok), a koji zajedno broje oko 1000 članova.

Županija kontinuirano ulaže napore da osigura nadstandard za osobe starije životne dobi pa je stoga potrebno istaknuti i suradnju sa akademskom zajednicom na

razini pojedinih sastavnica Sveučilišta u Rijeci (Medicinski fakultet, Fakultet zdravstveni studija, Filozofski fakultet – Odsjek za psihologiju).

Uzevši u obzir dosadašnje aktivnosti i projekte Županije koji su bili usmjereni na unaprjeđivanje kvalitete života osoba starije životne dobi, a oslanjajući se na statističke podatke vazane za udio osoba starije životne dobi u ukupnom stanovništvu Primorsko-goranske županije, predlažemo da predstavničko tijelo usvoji Deklaraciju o osiguravanju i naprjeđivanju kvalitete života osoba starije životne dobi (dalje u tekstu: Deklaracija). Na taj način će se osigurati još snažnije povezivanje ključnih dionika (jedinice lokalne samouprave, akademska zajednica i organizacije civilnog društva) kako bi se zajedničkim materijalnim i ljudskim resursima potaknulo oblikovanje i provođenje konkretnih programa, projekata, mjera i aktivnosti u cilju osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete života osoba starije životne dobi.

III. IZNOS NOVČANIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU AKTA

Za provođenje ovog akta nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Proračunu Primorsko-goranske županije, odnosno akt nema fiskalni učinak na Proračun.

IV. PRIJEDLOG ZAKLJUČKA

Dana 3. veljače 2025. godine Župan Primorsko-goranske županije utvrdio je Prijedlog deklaracije, te predlaže Županijskoj skupštini da donese zaključak u tekstu kako slijedi:

Na temelju članka 28. stavka 1. točke 22. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13, 25/13 - pročišćeni tekst, 5/18, 8/18 – pročišćeni tekst, 2/20 i 4/21) i članka 84. Poslovnika Županijske skupštine Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 26/09, 16/13, 25/13 – pročišćeni tekst i 4/21), Županijska skupština Primorsko-goranske županije na ____ sjednici održanoj _____ 2025. godine, donijela je

Z a k l j u č a k

Donosi se Deklaracija o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete života osoba starije životne dobi u Primorsko-goranskoj županiji.
(Deklaracija je sastavni dio ovog Zaključka)

Na temelju članka 28. stavka 1. točke 22. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13, 25/13 - pročišćeni tekst, 5/18, 8/18 – pročišćeni tekst, 2/20 i 4/21) i članka 84. Poslovnika Županijske skupštine Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 26/09, 16/13, 25/13 – pročišćeni tekst i 4/21), Županijska skupština Primorsko-goranske županije na ____ sjednici održanoj _____ 2025. godine, donijela je

DEKLARACIJU
o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete života osoba starije životne dobi
u Primorsko-goranskoj županiji

(1) Županijska skupština Primorsko-goranske županije:

- polazeći od Opće deklaracije o ljudskim pravima Organizacije Ujedinjenih naroda i svih relevantnih međunarodnih instrumenata za ljudska prava, uključujući Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom te Međunarodnu konvenciju o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije;
- vodeći računa o Agendi za održivi razvoj do 2030. godine i naglašavajući potrebu da se pitanja važna za starije osobe uzmu u obzir tijekom njezine provedbe na svim razinama upravljanja kako bi se osiguralo da nitko, uključujući starije osobe, ne bude zapostavljen;
- imajući u vidu Političku deklaraciju i Madridski međunarodni akcijski plan o starenju iz 2002. godine;
- posebno uzimajući u obzir Načela Ujedinjenih naroda za starije osobe i sve prethodne rezolucije Opće skupštine o praćenju Druge svjetske skupštine o starenju, kao i sve prethodne rezolucije Vijeća za ljudska prava o ljudskim pravima starijih osoba;
- podsjećajući na sve relevantne rezolucije Svjetske zdravstvene organizacije o starenju, uključujući odluku 73(12) od 3. kolovoza 2020. godine, pod nazivom "Desetljeće zdravog starenja 2020.–2030.";
- imajući u vidu politike za pripremu, prevenciju i predviđanje posljedica starije dobi, kao i politike usmjerene na sudjelovanje i aktivno građanstvo starijih osoba, kao najbolji način smanjenja nejednakosti povezanih s dobi te socijalnim i gospodarskim opterećenjima koja proizlaze iz starenja stanovništva (Izvešće Svjetske zdravstvene organizacije o desetljeću zdravog starenja za razdoblje 2021. – 2030.);
- imajući u vidu radni dokument Ureda Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, pod nazivom "Ažuriranje Analitičke studije iz 2012. o normativnim standardima u međunarodnom pravu ljudskih prava u vezi sa starijim osobama";
- imajući u vidu djelovanje, preporuke i zaključke Radne skupine Ujedinjenih naroda za starenje (engl. *Open-Ended Working Group on Ageing – OEWGA*), osnovane Rezolucijom Opće skupštine br. 65/182 (21. prosinca 2010.) koja je, utvrđenjem ispunjenja misije prestala djelovati temeljem Rezolucije Opće skupštine A/RES/78/324 (13. kolovoza 2024.), a posebno imajući u vidu završni dokument Radne skupine OEWGA „Odluku 14/1“ naslovljenu „Preporuke u vezi s utvrđivanjem mogućih praznina u zaštiti ljudskih prava starijih osoba i kako ih najbolje riješiti“;

- cijeneći Vodič Svjetske zdravstvene organizacije o dobno-prijateljskim gradovima (engl. „*Global Age-friendly cities: a guide*“) iz 2007. godine, kao i sve daljnje tematske dokumente;
- imajući u vidu Vodič Svjetske zdravstvene organizacije za procjenu stanja dobno-prijateljskih gradova (engl: *Measuring the age-friendliness of cities: a guide to using core indicators*) iz 2015.;
- prateći rad Globalne mreže dobno-prijateljskih gradova i zajednica (engl. *Global Age-friendly Cities and Communities*);
- imajući u vidu djelovanje Vijeća Europe u smjeru skrbi o pravima starijih osoba;
- uzimajući u obzir članak 25. Povelje Europske unije o temeljnim pravima kojim „Unija priznaje i poštuje prava starijih osoba na dostojan život i neovisnost te na sudjelovanje u društvenom i kulturnom životu“, kao i konkretne napore Unije prema usvajanju sveobuhvatne Strategije za starije osobe;
- rukovodeći se člancima 58. i 64. Ustava Republike Hrvatske koji nalažu „da slabim, nemoćnim i drugim, zbog nezaposlenosti ili nesposobnosti za rad, nezbrinutim osobama država osigurava pravo na pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba“, ali uz naglašavanje „da je dužnost svih da štite nemoćne i starije osobe“;
- imajući na umu relevantni zakonski okvir Republike Hrvatske, napose Zakon o socijalnoj skrbi, Obiteljski zakon, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji i dr., kao i ustavni i zakonski položaj regionalne i lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj;
- pozivajući se na Deklaraciju o pravima umirovljenika i osoba starije životne dobi Hrvatskog sabora od 13. prosinca 2024.;
- shvaćajući da je stvaranje uvjeta za kvalitetan život osoba starije životne dobi, kao i njihovo smisleno oživotovorenje, osiguravanje i unaprjeđivanje složeni proces sinergijskog djelovanja i suradnje svih razina vlasti (od državne preko regionalnih do lokalnih vlasti) i ostalih dionika u društvu (uključujući civilno društvo i akademsku zajednicu), poznat kao Dobno-prijateljski ekosustav (engl. *Age-friendly ecosystem*);
- imajući u vidu dosadašnje napore, programe, projekte i mjere Sveučilišta u Rijeci u osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete života osoba starije životne dobi, kao i aktivnosti prema stjecanju statusa Dobno-prijateljsko sveučilište (engl. *Age-friendly university*),

s obzirom na navedeno, Županijska skupština Primorsko-goranske županije

P R O G L A Š A V A

Primorsko-goransku županiju mjestom koje osigurava i unaprjeđuje kvalitetu života osoba starije životne dobi, te utvrđuje kako će se svim raspoloživim kapacitetima Primorsko-goranske županije:

1. poticati oblikovanje i provođenje konkretnih programa, projekata, mjera i aktivnosti u cilju osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete života osoba starije životne dobi, pri čemu se rukovodeći načelima:
 - jednakosti i zabrane diskriminacije na temelju dobi,
 - dobne svjesnosti, osjetljivosti i uključenosti,
 - osobne neovisnosti, autonomije i samoostvarenja,
 - dostupnosti odgovarajuće skrbi,
 - sudjelovanja u političkom, kulturnom i društvenom životu,
 - materijalne sigurnosti i stabilnosti,
 - aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti.

2. u svrhu osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete života osoba starije životne dobi fokusirati posebno, ali ne isključivo, na sljedeća područja društvenog života i djelovanja:
 - socijalnu skrb,
 - zdravstvenu zaštitu,
 - ljudska prava i sigurnost,
 - prijevoz,
 - stanovanje,
 - prehranu,
 - dostupnost javnih površina, prostora i usluga,
 - borbu protiv siromaštva, uključujući energetska siromaštva,
 - komunikacijsku i informacijsku dostupnost i uključenost,
 - sudjelovanje u zajednici, uključujući međugeneracijsko učenje i podučavanje te cjeloživotno obrazovanje,
 - sudjelovanje u javnom životu i procesima odlučivanja,
 - radne odnose i radne aktivnosti u starijoj životnoj dobi,
 - umjetnost, kulturu i sport,
 - civilno društvo, humanitarne i volonterske aktivnosti te ostale oblike provođenja slobodnog vremena,
 - promicanje pozitivne slike o starenju,u opsegu i sadržaju sukladno ustavnoj nadležnosti područne (regionalne) i lokalne samouprave, zakonskoj regulaciji pojedinih područja, ali i samostalnosti djelokruga područne (regionalne i lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj, rukovodeći se stvarnim mogućnostima realizacije.
3. iskazivati spremnost i predanost suradnji i koordinaciji djelovanja s jedinicama lokalne samouprave na svom području kao i sa Sveučilištem u Rijeci te drugim sveučilištima, odgovarajućim tijelima državne vlasti, tijelima s javnim ovlastima te organizacijama civilnog društva, u provođenju programa, projekata, mjera i aktivnosti sa ciljem osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete života osoba starije životne dobi.
4. poticati jedinice lokalne samouprave na svom području da sukladno potrebama svojih sredina te vlastitim mogućnostima promišljaju i provode odgovarajuće programe, projekte, mjere i aktivnosti u pravcu osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete života osoba starije životne dobi te da se pridruže ovoj Deklaraciji.

(2) Ova Deklaracija objavit će se u „Službenom novinama Primorsko-goranske županije“.